Lietas arhīva Nr. 3-10/0021
ECLI:LV:GURT:2017:1123.247.1.L

LĒMUMS
Gulbenē 2017.gada 23.novembrī

Gulbenes rajona tiesas tiesnese R.Medne,
pārbaudot /pers. A/ un /pers. B/ pilnvarotā pārstāvja /pers. C/ iesniegto maksātnespējas procesa pieteikumu

konstatēja:

2017.gada 22.novembrī Gulbenes rajona tiesā saņemts parādnieku /pers. A/ un /pers. B/ pilnvarotā pārstāvja /pers. C/ iesniegtais maksātnespējas procesa pieteikums.

Pārbaudot pieteikumu un tam pievienotos dokumentus, tiesnese secina, ka ir likumīgs pamats atteikt pieņemt pieteikumu.

Civilprocesa likuma 363.^{25}panta pirmajā daļā noteikts, ka ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc maksātnespējas procesa pieteikuma saņemšanas tiesnesis pieņem lēmumu: 1) par maksātnespējas procesa pieteikuma atstāšanu bez virzības; 2) par atteikšanos pieņemt maksātnespējas procesa pieteikumu; 3) par maksātnespējas procesa pieteikuma pieņemšanu un lietas ierosināšanu.

Civilprocesa likuma 363.^{22}panta otrajā daļā noteikts, ka lietu par Padomes regulas Nr. 1346/2000 3.panta 1.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanu izskata tiesa pēc parādnieka galveno interešu centra atrašanās vietas, bet šīs regulas 3.panta 2.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanas gadījumā — pēc parādnieka uzņēmuma (Padomes regulas Nr. 1346/2000 2.panta "h" punkta izpratnē) atrašanās vietas.

Civilprocesa likuma 132.panta pirmās daļas 6.punktā noteikts, ka tiesnesis atsakās pieņemt prasības pieteikumu, ja lieta nav piekritīga šai tiesa.

Pieteikumā norādīts, ka parādniekam /pers. A/ ir neizpildītas parādsaistības pret /pers. B/, Latvijas personas kods /personas kods/ - 1722,58 euro, Susisiekimo paslaugos, savivaldybes imone, Lietuvas valsts reģistrācijas numurs 124644360 – 23,17 euro, /pers. D/, Lietuvas personas kods /personas kods/ – 10 739,86 euro, Luminor bank AB, Lietuvas valsts reģistrācijas numurs 112029270 – 564 095,16 euro, /pers. E/, Lietuvas personas kods /personas kods/ – 291,09 euro, Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas, Lietuvas valsts reģistrācijas numurs 191688326 – 31,86 euro, /pers. F/, Lietuvas personas kods /personas kods/ – 10 193,67 euro, Lietuvas valsts nodokļu inspekcija, Lietuvas valsts reģistrācijas numurs 188659752 – 166,98 euro, /pers. G/, Lietuvas personas kods /personas kods/ – 18 101,25 euro, pavisam kopā 605 365,62 euro.

Pieteikumā norādīts, ka parādniecei /pers. B/ ir neizpildītas parādsaistības pret Luminor bank AB, Lietuvas valsts reģistrācijas numurs 112029270 – 564 095,16 euro.

Pieteikumā norādīts, ka lai gan parādnieki ir Lietuvas pilsoņi un viņu kreditori ir Lietuvas rezidenti, tomēr parādnieku dzīvesvieta un ienākumu gūšanas vieta ir Latvijā. Pieteikumā norādīts, ka Parādnieki ir izbraukuši no Lietuvas uz Latviju 2017.gada sākumā.

Parādnieki norāda, ka Latvijā viņam ir ienākumu avots un dzīves vieta, līdz ar to, galveno interešu centrs saskaņā ar Regulas Nr.1346/2000 3.panta 1.punktu, pieteicējiem ir Latvijā.

Atzīstams, ka parādnieki pamatoti norādījuši, ka viņu maksātnespējas procesam piemērojami Padomes regulas Nr.1346/2000 (turpmāk – Regula) noteikumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 363.^{22}panta otro daļu, lietu par Regulas 3.panta 1.punktā noteiktās maksātnespējas procedūras uzsākšanu izskata tiesa pēc parādnieka galveno interešu centra atrašanās vietas.

Saskaņā ar Regulas 3.panta 1.punktu maksātnespējas procedūras sākšana ir tās dalībvalsts tiesas piekritībā, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs. Savukārt, Regulas 3.panta otrajā punktā noteikts, ka gadījumā, ja parādnieka galveno interešu centrs atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, citas dalībvalsts tiesu piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūras pret parādnieku tikai, ja šīs citas dalībvalsts teritorijā parādniekam pieder uzņēmums. Regulas preambulas 13.punktā sniegta galveno interešu centra definīcija, proti, tā ir vieta, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses un tādēļ ir pieejams trešajām personām.

Pieteikumā norādīts, ka parādnieki ir deklarējuši savu dzīvesvietu Latvijā un gūst ienākumus: /pers. B/ – /uzņēmums/, un /vārds/ [tā norādīts pieteikumā] - /uzņēmums/.

Lietā nav iesniegts noslēgtie darba līgumi, saskaņā, ar kuru parādnieks pieņemts darbā norādītajos uzņēmumos. Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta izziņām, Parādnieki ir reģistrēti kā nodokļu maksātāji: /pers. A/ 2017.gada 24.janvārī, ienākumi līdz 30.09.2017. ir 3420,00 euro mikrouzņēmumā; /pers. B/ 2017.gada 15.februārī, ienākumi līdz 30.09.2017. ir 3040,00 euro mikrouzņēmumā.

Saskaņā ar Lietuvas Republikas Valsts uzņēmuma "Registru Centras" izrakstiem no iedzīvotāju reģistra redzams, ka parādnieki izbraukuši uz Latviju 2017.gada 6.janvārī.

Pieteikumam pievienotā laulības apliecība apstiprina, ka pieteicēji ir laulātie.

Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes izziņām, parādnieki 2017.gada 9.maijā deklarējis savu dzīves vietu /adrese/.

Tādējādi, formāli ir ievērotas Maksātnespējas likuma 127.panta prasības, lai pieteicēji varētu tikt uzskatīti par fiziskās personas maksātnespējas procesa subjektiem.

Saskaņā ar tiešās iedarbības un pārākuma principiem nacionālajām tiesām ir pienākums piemērot ES tiesību nosacījumus un atzīt, ka tiem ir augstāks juridiskais spēks nekā nacionālo tiesību nosacījumiem.

Izlemjot jautājumu par maksātnespējas procesa pieteikuma pieņemšanu un pieteicēja maksātnespējas lietas ierosināšanu, jāņem vērā arī

Padomes regulas (EK) Nr.1346/2000 preambulas 4.punktā noteiktais, ka pareizas iekšējā tirgus darbības labad ir jāizvairās no personu stimulēšanas pārvietot aktīvus vai tiesvedību no vienas dalībvalsts uz citu nolūkā iegūt labvēlīgāku tiesisko statusu (labvēlīgākās tiesas piekritības izvēle). Turklāt, jāņem vērā arī 2015.gada 1.marta rekomendāciju un vadlīniju „Efektīva Eiropas Savienības tiesību aktu pārrobežu tiesiskās sadarbības jomās civillietās izstrāde, pārņemšana, ieviešana un piemērošana" (Latvijā, Ungārijā, Vācijā, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē) paustās atziņas *(skat. Saiti http://at.gov.lv/lv/judikatura/est-judikatura/problemjautajumuapkopojumi/ Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājaslapā)*, un proti, minēto vadlīniju un rekomendāciju sadaļā 9.1. „Fizisko personu COMI noteikšana" izteikta atziņa, ka fizisko personu maksātnespējas procesos fizisko personu COMI (*centre of debtor's main interests* – parādnieka galveno interešu centrs) jābūt pakļautam Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk – EST) autonomai interpretācijai. Maksātnespējas regulas 3.pants tieši nepiemin fiziskas personas COMI, tomēr regula vienādi attiecas uz fizisku un juridisku personu maksātnespējas procedūrām. EST spriedumi, kuros attīstīts juridisko personu COMI noteikšanā piemērojamais tests, var noderēt, nosakot fiziskas personas COMI. Deklarācija (reģistrētā mītnesvieta) ir tikai viens no apstākļiem, kas jāņem vērā, nosakot COMI, bet tas nerada nekādus pieņēmumus par COMI atrašanās vietu.

Šajās vadlīnijās un rekomendācijās vērsta uzmanība uz Latvijas tiesu pieeju, kad Lietuvas pilsonis iesniedza pieteikumu par maksātnespējas procedūru uzsākšanu Latvijā uz viņa deklarētās dzīvesvietas pamata. Latvijas tiesa lielākoties vērsa uzmanību uz publiski pieejamo informāciju, ieskaitot fiziskās personas deklarēto mītnesvietu kā primāro jurisdikcijas avotu atbilstoši Civilprocesa likumam, nevis trešajām personām radīto iespaidu par COMI atrašanās vietu, un savu viedokli pamatoja ar nacionālo tiesību pētnieku komentāriem. [..] Vadlīnijās un rekomendācijās norādīts, ka deklarēšanās nerada pastāvīgu saikni ar attiecīgo vietu, turklāt attiecīgo valstu kreditori, kuri nav pazīstami ar deklarēšanās sistēmu, var nebūt informēti par deklarētās mītnesvietas nozīmi, tādējādi mītnesvietas deklarēšana pati par sevi neļauj izdarīt pieņēmumu par COMI. EST prakse nesniedz skaidras vadlīnijas COMI noteikšanai. [..] Tomēr visos gadījumos ir jāņem vērā kreditoru intereses. Analizējot vairākus Eiropas Savienības tiesas spriedumus un iepriekšējos pētījumus, secināts, ka Lietuvas pilsoņi ir bieži izmantojuši mītnesvietas deklarēšanu, mēģinot pārvietot COMI un cerot uz maksātnespējas procedūru uzsākšanu Latvijā.

Lietā ir iesniegtas izziņas, no kurām izriet, ka pieteicēji deklarējuši savu dzīves vietu /adrese/. Parādnieku dzīves vieta Latvijā ir apšaubāma, jo saskaņā ar Iedzīvotāju reģistrā pieejamo informāciju, konkrētajā adresē savu dzīves vietu ir deklarējušas vēl deviņpadsmit personas, no kurām lielākā daļa ir Lietuvas pilsoņi. Minētais rada pamatu uzskatīt, ka parādnieku deklarētā dzīves vietas adrese, nav viņu dzīves vietas adrese Latvijas Republikā.

Ievērojot minēto, atzīstu, ka minētās ziņas nepierāda Parādnieka galveno interešu centra atrašanos Latvijā, jo, darba attiecības ir nodibinātas un dzīves vieta deklarēta formāli, lai parādnieki atbilstu Maksātnespējas likuma subjektam.

No Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra izziņām izriet, ka Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā nav aktuālās informācijas par uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām), komersantiem, šķirējtiesām, kur kāds no parādniekiem ir īpašnieks, individuālais komersants, personālsabiedrības biedrs, kapitāldaļu turētājs vai dibinātājs.

Savukārt no Tiesu administrācijas Tiesu un zemesgrāmatu departamenta atbildēm uz pieprasījumu izriet, ka valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā nav ierakstīti nekustami īpašumi uz parādnieku vārda. Savukārt no Lietuvas valsts uzņēmuma "Registru Centras" sagatavotajiem izrakstiem izriet, ka Juridisko personu dalībnieku informatīvajā sistēmā nav ziņu par parādniekiem.

Tādējādi secināms, ka visas (izņemot uzturlīdzekļu parāds vienam pieteicējam pret otru) parādnieku parādsaistības dibinātas un attiecīgi arī kreditori atrodas Lietuvas Republikā.

Turklāt no lietas materiāliem redzams, ka pieteicējiem ir kopīgs nepilngadīgs bērns, dzimis /datums/, un no pierādījumiem secināms, ka bērna dzīvesvieta ir Lietuvas Republikā.

Vērtējot pieteikumā norādītos faktus formāli, var secināt, ka parādnieki ir fiziskās personas maksātnespējas procesa subjekti. Tomēr nevar neņemt vērā, ka visas parādnieku parādsaistības, kuras, kā norādīts pieteikumā, parādnieki ir uzņēmušies Lietuvas Republikā, un visi parādnieku kreditori atrodas Lietuvas Republikā, līdz ar to atzīstams, ka parādnieku galveno interešu centrs atrodas Lietuvas Republikā, jo ievērojamās parādsaistības ir daudz nozīmīgākas intereses kā Latvijas Republikā deklarētā dzīvesvieta un Latvijas Republikā gūtie ienākumi.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 5.panta pirmo daļu fiziskās personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura mērķis ir pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus no parādnieka mantas un dot iespēju parādniekam, kura manta un ienākumi nav pietiekami visu saistību segšanai, tikt atbrīvotam no neizpildītajām saistībām un atjaunot maksātspēju.

Atzīstams, ka, realizējot Parādnieka maksātnespējas procesu Latvijā, pastāvot apstākļiem, ka visi parādnieku kreditori atrodas Lietuvas Republikā, šā mērķa sasniegšana būtu ievērojami apgrūtināta.

No pieteikumam pievienotajiem materiāliem izriet, ka parādniekiem Latvijas Republikā nepieder aktīvi, un nav norādīta tādu ienākumu gūšana, kas kalpotu par pierādījumu parādnieku finanšu un saimnieciskajai aktivitātei Latvijā. Parādnieku deklarētā dzīvesvieta un nodokļu nomaksa Latvijā nav pietiekams pamats parādnieku galveno interešu centra Latvijas Republikā atzīšanai, bet vērtējami kā Padomes Regulas (EK) Nr.1346/2000 preambulas 4.punktā definētā mērķa neievērošana, proti, tiesvedības pārvietošana no vienas dalībvalsts uz citu nolūkā iegūt labvēlīgāku tiesisko statusu (labvēlīgākas tiesas piekritības izvēle), kas nav pieļaujams *(sk. Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 17.oktobra lēmumu lietā Nr. CA-3917-13/30, 2014.gada 20.februāra lēmums lietā Nr.CA-1122-14/29).*

Bez tam, no pieteikumam pievienotās Iedzīvotāju reģistra datu bāzes izriet, ka, Parādnieks 2017.gada 3.maijā ir saņēmis Eiropas Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecību, jo vēlas uzturēties Latvijas Republikā.

Saskaņā ar Ministra kabineta noteikumiem Nr. 675 "Kārtība, kādā Savienības pilsoņi un viņu ģimenes locekļi ieceļo un uzturas Latvijas Republikā" 7.punkts noteic, ka, ja Savienības pilsonis vai viņa ģimenes loceklis, kurš ir Savienības pilsonis, uzturas Latvijas Republikā noteiktu laiku, viņam izsniedz Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecību. Savukārt minētās normas 27.1.punkts noteic, ka Savienības pilsonis ir tiesīgs saņemt reģistrācijas apliecību, ja viņš ir nodarbināts Latvijas Republikas darbinieka statusā.

Apstāklis, ka Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecība izsniegta Ministra kabineta noteikumu Nr. 675 "Kārtība, kādā Savienības pilsoņi un viņu ģimenes locekļi ieceļo un uzturas Latvijas Republikā" 7.punkta kārtībā, t.i., Savienības pilsonim, kurš uzturas Latvijas Republikā noteiktu laiku, tiesneses ieskatā, ir papildus pamats apšaubīt, ka pieteicējs Latvijas Republikā savu dzīvesvietu deklarējis ar mērķi veidot galveno interešu centru, jo šis apstāklis tieši pretēji vēl jo vairāk apstiprina secinājumu, ka pieteicēji arī šobrīd savas intereses pārvalda Lietuvas Republikā, līdz ar ko Latvijas Republika nevar tik atzīta par viņa galveno interešu centru.

Viens no teritoriālās piekritības regulējuma galvenajiem uzdevumiem ir sadalīt lietas tā, lai galvenajiem lietas dalībniekiem būtu ērta piekļuve tiesai, nodrošinot Civilprocesa likuma 1.pantā un Satversmes 92.pantā garantētās tiesības. Jāņem vērā, ka maksātnespējas procesa tiesvedības vešana administratīvajā teritorijā, kurā parādnieks faktiski ir veicis savas ekonomiskās aktivitātes, ir svarīga, lai nodrošinātu ērtu piekļuvi tiesai procesā visām ieinteresētajām personām (t.sk. kreditoriem), kuru atrašanās vieta parasti ir tuvu parādnieka "galveno interešu centram" (*sk. Civilprocesa likuma komentāri, 363.1 pants, Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2012.g., 414.lpp.*).

Pie konstatētajiem apstākļiem nav pamata secināt, ka Latvijā atrodas parādnieku galveno interešu centrs, līdz ar to nav pamats atzīt, ka attiecībā uz parādniekiem ir piemērojams Eiropas Padomes regulas Nr.1346/2000 3.panta 1.punkta regulējums par lietas piekritību Latvijai.

Pieteikums iesniedzams kompetentai dalībvalsts tiesai atbilstoši Padomes regulas Nr.1346/2000 lietu piekritības noteikumiem.

Ņemot vērā, ka pieteikums iesniegts, neievērojot Civilprocesa likuma 363.^{22}panta noteikumus par fiziskās personas maksātnespējas lietu piekritību pēc parādnieka galvenā interešu centra atrašanās vietas, parādnieku maksātnespējas pieteikums Gulbenes rajona tiesā nav pieņemam.

Ņemot vērā izklāstīto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 132., 363.^{22}, 229., 230.pantu, tiesnese

nolēma:

atteikt pieņemt /pers. A/ un /pers. B/ pilnvarotā pārstāvja /pers. C/ iesniegto /pers. A/ un /pers. B/ fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu.

Lēmuma norakstu un maksātnespējas pieteikumu ar tam pievienotajiem dokumentiem nosūtīt pieteikuma iesniedzējam

Lēmumu var pārsūdzēt Vidzemes apgabaltiesā 10 dienu laikā no lēmuma saņemšanas, iesniedzot blakus sūdzību Gulbenes rajona tiesā.

Tiesnese R.Medne